

Varhaiskasvatusyksikkö / toimipiste PY Lassi-Niitty/ PK. NIITTY	Toimintakausi 2019-2020
Osoite Laurinmäenpolku 4, 00440 HELSINKI	
Puhelin 0931028721	Sähköpostiosoite pk.niittyhel.fi
Päivämäärä jolloin esiopetuksen toimintasuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty 31.10.19	Varhaiskasvatuksen aluepäällikön allekirjoitus ja nimenselvennys Keijo Räikkönen 4.11.19

Oppimisympäristön ja pedagogisen toiminnan kuvaus

(ryhmät, esiopetuksessa olevien lasten määrä, tilat, pedagogiset tai toiminnalliset ratkaisut ja painotukset)

Hiirenvirnojen esiopetusryhmä on tänä toimintakautena mukana kaikille sopiva varhaiskasvatus (inkluusio) –hankkeessa. Ryhmässä on 12 esiopetusikäistä, joista kolme erityisen tuen lasta. Näillä kolmella lapsella on pidennetty oppivelvollisuus. Ryhmässä työskentelee varhaiskasvatuksen opettajan lisäksi 2 lastenhoitajaa ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Hankkeessa on tarkoituksena saada kaikki esiopetusikäiset lapset toimimaan yhdessä omassa ikäryhmässään; jokainen lapsi on arvokas sellaisenaan ja hänellä on oikeus tulla hyväksytyksi ja kuulluksi, täysivaltaiseksi ryhmän jäseneksi. Erityisen tuen lapsilla esiopetus on suunniteltu yksilöllisesti heidän tarpeensa huomioiden. Tässä varhaiskasvatuksen erityisopettajalla on suuri rooli esim. tehtävien eriyttämisessä ja lasten osallistamisessa toimintaan. Keskitymme tänä toimintakautena sosiaalisiin taitoihin, toisten hyväksymiseen ja yhdessä tekemiseen. Ryhmässä on lisäksi 7 viisivuotiasta lasta, jotka toimivat aamupäivisin omana pienryhmänään pääosin varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kanssa. Varhaiskasvatuksen opettaja suunnittelee toiminnan mukaellen esiopetuksen toimintaa, ja on tarvittaessa mukana siinä.

Oman ryhmätilan lisäksi käytössämme on päiväkodin metsäinen piha, sali ja muita pienryhmätiloja. Lisäksi alueen metsät, liikunta- ja kulttuuripalvelut tarjoavat hyvän toimintaympäristön oppimiselle ja lähiympäristöön tutustumiselle. Hyvät liikenneyhteydet mahdollistavat liikkumisen helposti koko Helsingin alueella.

Esiopetusryhmän oppimisympäristö on monipuolinen, strukturoitu ja aktiivinen. Leikkialueet ja tavarat on merkitty kuvin ja tekstein. Päiväjärjestys ja viikko-ohjelma ovat esillä kuvin. Tilojen suunnitelmallinen käyttö lisää varsinkin leikkien pitkäkestoisuutta ja työrauhaa. Oppimisympäristön kehittäminen on jatkuva prosessi. Vuoden aikana teemat ja projektit näkyvät oppimisympäristössä ja tuovat mukanaan uusia leikkejä ja leikkialueita lasten kiinnostuksen mukaan. Ryhmässä toimiessaan lapset oppivat huolehtimaan yhteisistä tavaroista ja tiloista.

Esiopetus alkaa klo 8.30 pääsääntöisesti ulkoilulla. Ulkoiluun kuuluu ohjattu toiminta yhdessä toimien. Ulkoilun jälkeen kokoontumme keskustelemaan päivän/viikon toiminnasta sekä ajankohtaisista asioista. Harjoittelemme ja opettelemme erilaisia taitoja keskustellen, tutkien, leikkien, laulaen, liikkuen ja itse tehden. Toiminnan ja tehtävien mukaan jakaannumme pienryhmiin. Aamupäivän aikataulut joustavat tarvittaessa. Ruokailemme klo 11.15. Sen jälkeen kokoontumme yhdessä koko ryhmän lasten kanssa satuhetkelle. Esiopetus päättyy 12.30.

Toiminta-ajatuksenamme on projekti- ja teematyöskentely kuten toisessa yksikössämme Lassissakin. Projektityöskentelyssä eri oppimiskokonaisuudet nivoutuvat luontaisesti toisiinsa. Harjoittelemme laaja-alaista osaamista, tieto- ja vinttitekniikoiden (TVT) käyttöä, sekä monilukutaitoa osana teeman tutkimista.

Nyt syksyllä olemme harjoitelleet turvallista liikkumista liikenteessä ja käyneet lasten liikennekaupungissa saamassa lisää oppia aiheesta. Lapset ovat mm. harjoitelleet ja kerranneet oppimaan ryhmän tietokoneella turvapupu ohjelmistolla.

Keväällä on tarkoitus oppia kouluvalmiuksia ja kaveritaitoja yhteisen, lasten valitseman teeman puitteissa.

Esiopetuksen arjessa harjoittelemme yhteistyötaitoja sekä toisten huomioimista. Jaamme lapsia erilaisiin leikki- ja toimintaryhmiin, että yhteistyötaidot kaikkien kanssa kehittyisivät.

Opettelemme työskentelytaitoja, omista tavaroista huolehtimisesta, hyviä tapoja ja tunteiden sanoittamista ja ilmaisemista. Lasten osallisuus näkyy ilona ja ylpeytenä omien taitojen kehittyessä, yhdessä toimimisen riemuna, vastuullisuuteen kasvamisena sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääntymisenä. Lasten vahvuudet tunnustetaan, niistä keskustellaan ja niitä hyödynnetään oppimisen voimavaroina.

Yhteistyökumppaneita: Mariakoti, kirjastot, Kanneltalo, Lasten liikennekaupunki ja kaupungin muut kulttuuri- ja liikuntapalvelut.

Laaja-alainen osaaminen

(mitä toimipistekohtaisia asioita ja toteuttamisen tapoja, miten lapset osallistuvat ja vaikuttavat toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun?)

Laaja-alainen osaaminen on tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostama kokonaisuus. Tähän kuuluu kyky käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Kannustamme lapsia innovatiiviseen ajatteluun ja ongelmanratkaisuun. Mediakasvatuksessa opettelemme vastuullista medialukutaitoa ja harjoitteleme (TVT)-laitteiden esim. kameran ja tietokoneen käyttöä lasten toimiessa sisällöntuottajina.

Lapset osallistuvat toiminnan ja teeman suunnitteluun omilla ideoillaan ja mielipiteillään. Lasten toiveet huomioidaan myös oppimisympäristöä kehitettäessä. Lasten kokemuksia ja mielipiteitä kuullaan päivittäisissä keskusteluissa ja niitä dokumentoidaan yhdessä esim. erilaisiin tapahtumiin ja retkiin liittyen.

Oppimiskokonaisuudet, teemat, projektit

Päiväkoti Niityn toimintaa ohjaavat ilmiöoppimisen periaatteet. Ne perustuvat lasten osallisuudelle ja antavat lapselle mahdollisuuden vaikuttaa omaan oppimiseensa. Ilmiöoppimisen periaatteiden ja erilaisten projektien myötä lapsi saa elinikäisen oppimisen valmiuksia, oppii hankkimaan itse tietoa ja myös kyseenalaistamaan oppimaansa. Lapset valitsevat yhdessä heitä kiinnostavan aiheen. Sen tutkiminen etenee lasten havaintojen, kysymysten ja yhteisen keskustelun kautta. Projektin kesto ei ole ennalta määrätty, vaan tarvittaessa se muovautuu ja muuttuu esiopetusvuoden aikana. Työskentelyn menetelminä käytetään lapselle luontaisia tapoja oppia. Opetukselle asetetut yhteiset tavoitteet ovat "Ilmaisun monet muodot", "Kielen rikas maailma ja vuorovaikutus", "Minä ja meidän yhteisömme", "Tutkin ja toimin ympäristössäni" sekä "Kasvan ja kehityn". Nämä yhdistyvät ja toteutuvat projektityöskentelyssä. Projekteja rikastetaan hyödyntäen monipuolisesti lähiympäristöä ja pääkaupunki seutua. Aiheen edetessä ryhmä työstää yhdessä käsittekarttaa, johon dokumentoidaan lasten havaintoja ja yhdessä opittua. Varhaiskasvatuksen opettajan johdolla ryhmän aikuiset huolehtivat toiminnan monipuolisuudesta ja eri oppimiskokonaisuuksien tavoitteiden toteutumisesta, sekä pitävät projektin koossa. Aikuiset mahdollistavat projektin etenemisen lasten määrittelemässä tahdissa.

Toiminnan dokumentointi ja arviointi

Teemaa ja toimintaa dokumentoidaan digikameroiden, tablettien, digikehyksen ja aikuisten tietokoneen avustuksella. Lapsilla on mahdollisuus käyttää kameraa heitä kiinnostavien kohteiden tallentamiseen. Harjoitteleme kuvien muokkausta, wordin käyttöä ja tiedon etsimistä internetistä. Lasten omiin esiopetuskansioihin dokumentoidaan lasten kanssa projektin etenemistä ja lasten oppimista. Kansioihin kerätään lasten omia tehtäviä ja piirustuksia, koosteet vuoden tärkeistä tapahtumista ja retkistä, sekä lasten itsearviointeja. Itsearviointi tapahtuu keskustelemalla, haastatteleamalla lapsia tai arviointitehtävien avulla. Kuvia ryhmän toiminnasta on esillä digikehyksessä ja ryhmätilojen seinillä. Ryhmän aikuiset käyttävät arviointiympyrää toimintakauden aikana arvioidessaan toiminnan ja projektien sekä eri oppimiskokonaisuuksien monipuolista toteutumista. Inklusion tavoitteiden toteutumista ryhmässä arvioidaan lapsista tehdyn sosiogrammin sekä arjessa ja leikeissä tehtävien havaintojen avulla. Sosiogrammi tehdään syksyllä, tammikuussa ja keväällä. Ryhmän kasvattajat vertailevat tuloksia, ja päättelevät niistä sekä lasten sosiaalisten taitojen kehittymisestä tavoitteiden toteutumista. Aikuiset arvioivat jatkuvasti tavoitteiden toteutumista leikeissä ja arjen tilanteissa, tammikuussa väliarvioinnin aikana ja keväällä. Arvioinnin pohjalta ryhmän toimintatapoja muutetaan ja kehitetään tarvittaessa. Myös lasten kanssa yhdessä käydään läpi sosiaalisten taitojen edistymistä. Tammikuussa arvioidaan ryhmäkohtaisesti päiväkodin johtajan kanssa toimintasuunnitelman ja hankkeen tavoitteiden toteutumista ja keväällä 2019 tehdään koko toimintakauden arviointi.

Huoltajien osallisuus

Vanhempien kanssa keskustellaan päivittäin lapsen päivän kuulumisista. Yhteistyö on avointa ja kunnioittavaa. Vanhemmille lähetetään sähköpostia, jossa kerrotaan ryhmän tapahtumista ja lapsille tärkeistä hetkistä. Samalla vanhemmille lähetetään seuraavan viikon alustava ohjelma sekä muut tarpeelliset tiedotusasiat.

Esiopettajan johdolla teemme jokaiselle lapselle yhdessä lapsen ja vanhempien kanssa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman (leops). Keskustelussa käydään läpi lapsen ja vanhempien ajatuksia ja odotuksia esiopetusvuodelle. Lisäksi vanhemmat saavat tuoda esiin omaa asiantuntijuuttaan lapsen vanhempina muun muassa lapsen kiinnostuksenkohteista, vahvuuksista ja tuen tarpeista.

Tulevien esioppilaiden vanhemmille järjestettiin vanhempainilta keväällä 28.5.2019. Siinä esiteltiin vanhemmille kaikille sopiva varhaiskasvatus –hanketta, missä kaikki päiväkodin esiopetusikäiset toimivat yhdessä ryhmässä varhaiskasvatuksen erityisopettajan tukiessa lasten yhdenvertaisuuden toteutumista.

Vanhempainillassa 18.9 esimies puhui vanhemmille syksyn alkuun liittyvistä ajankohtaisista asioista sekä esitteli vanhemmille vasu- ja leops- keskustelujen tärkeyttä ryhmän toiminnan suunnittelun pohjana. Sen jälkeen siirryimme omaan ryhmäämme keskustelemaan esiopetuksen merkityksestä ja tavoitteista, ryhmän kehittämishankkeesta sekä ryhmän ajankohtaisista asioista. Vanhemmat tutustuivat Logico -tehtäviin, ja kävimme läpi vanhempien pienryhmissä esittämiä toiveita ryhmän toiminnalle. Kannustamme vanhempia osallistumaan, ideoimaan ja arvioimaan toimintaa läpi toimintakauden sekä päivittäisten kohtaamisten että sähköpostiviestinnän yhteydessä.

Koulun ja vanhempien yhteinen vanhempainilta on tammikuussa 2019.

Niityssä toimii vanhempainyhdistys, joka haluaa edistää vanhempien ja päiväkodin välistä yhteistyötä, vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa. Niityn vanhempainyhdistys järjestää esim. talkoita ja pihatempauksia päiväkodin pihalla. Tänä syksynä se hankki lapsille uuden pyörän

Yhteisöllinen oppilashuolto

(opetusryhmien hyvinvointi, kiusaamisen ehkäisy, sukupuolten tasa-arvo)

Haluamme, että jokainen lapsi saa kokea olevansa tärkeä osa ryhmää omana itsenään. Ryhmän ilmapiiri on salliva ja harjoitteleme yhdessä kaikkien kanssa toimimista. Yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan yhteisten, positiivisten kokemusten myötä. Tärkeää on myös lasten vahvuuksien esiin nostaminen itsetunnon kohottajana. Harjoitteleme lasten kanssa myös tunteiden tunnistamista, näyttämistä ja sanoittamista.

Riita- ja kiusaamistilanteissa aikuinen puuttuu aina tapahtumiin. Näissä tilanteissa mietimme miten ne olisi voitu välttää ja miten tällaisissa tilanteissa tulisi toimia. Jokaisen lapsen näkemys tilanteesta kuullaan neutraalisti. Lapsille tehdään selväksi, että aikuiset eivät hyväksy tönimistä, lyömistä, toisten pomottamista, leikeissä yksin jättämistä jne. Ryhmän aikuiset ovat kuulolla ja läsnä havaitakseen pienetkin kiusaamiseen liittyvät tekijät. Lapsia ja heidän vanhempiaan rohkaistaan ottamaan vaikealtakin tuntuvat asiat puheeksi.

Lasten kanssa keskustellaan toimintakauden alusta lähtien toisten huomioonottamisesta ja hyvän kaverin taidoista. Lapset miettivät yhdessä ryhmälle säännöt, joihin kaikki sitoutuvat. Yhteiset säännöt ovat esillä muistuttamassa sopimuksistamme myös kuvin. Niihin palataan aina tarvittaessa arjen tilanteissa. Lapset leikkivät ja toimivat erilaisissa ryhmissä tutustuakseen toisiinsa mahdollisimman hyvin. Lasten leikkejä ja vertaissuhteita monipuolistetaan leikinjakoa pedagogisesti suunnittelemalla ja kannustaen leikkiin vaihtelevasti eri lasten kanssa. Tänä syksynä otimme käyttöön koko ryhmän yhteisen kaverilistan, johon lapset merkitsevät yhdessä aikuisen kanssa rastin, kun on harjoitellut leikkimistä muunkin kuin parhaan kaverin kanssa. Aikuisen ohjaamana leikimme myös koko ryhmän leikkejä, joissa harjoitteleme yhdessä toimimista ja kontaktin ottamista.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomi toisena kielenä opetuksen järjestelyt ja äidinkielen tuki

Lasten suomenkielen kehityksen tukeminen tapahtuu osana arjen tilanteita: ryhmän aikuiset käyttävät puheessaan tietoisesti selkeää, hyvää suomen kieltä ja käyttävät puheen tukena ilmeitä, eleitä sekä tarvittaessa kuvia. Havainnoimme ja dokumentoimme eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kielenkehitystä jatkuvasti. Oppimisympäristö on kuvitettu ja päiväjärjestys on strukturoitu, jolloin lapsen on helpompi ennakoita ja hahmottaa päivän kulkua. Ohjeet annetaan pienissä osissa ja varmistetaan, että lapsi on ymmärtänyt ne. Toiminnan eriyttäminen lapsen kielitaidon mukaan sekä pienryhmätoiminta pelaten tai kirjaa lukien ovat oivia tilaisuuksia kielellisten valmiuksien vahvistamiseen, kuten sanavaraston kartuttamiseen. Osalla lapsista on käytössä omat kuvakommunikaatio kansiot, joita he harjoittelevat käyttämään aikuisen ja muiden lasten kanssa lauserakenteiden tuottamiseen suomeksi. Lasten erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat näkyvät oppimisympäristössä esimerkiksi kuvin ja tekstein. Ryhmässä läsnä oleviin kielisiin tutustutaan ylesimmin käytetyin sanoin, kuten kiitos, päivää näkemiin jne. Aikuiset tukevat lapsen pääsyä osaksi ryhmää ohjaamalla lasten leikkivalintoja ja havainnoimalla leikin kulkua. Aikuiset havainnoivat ja osallistuvat leikkiin, jolloin aikuinen voi sanoittaa ja rikastuttaa kieltä ja leikkitaitoja. Vanhempien kanssa keskustellaan päivän tapahtumista ja käsitellyistä aiheista, jolloin he voivat käydä lapsen kanssa läpi menneitä ja tulevia tapahtumia sekä vaikeita käsitteitä omalla äidinkielellään. Vanhempia kannustetaan käyttämään omaa äidinkieltään lapsen kanssa ja vahvistamaan sitä kotona. Perheen tekemiä kielivalintoja kunnioitetaan. Yhteistyössä S2-lastentarhanopettajan kanssa kehitämme suomen kielen oppimista tukevia käytäntöjä ja mietimme, miten tukea kunkin lapsen yksilöllistä kielen kehitystä.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen järjestelyt esiopetuksessa

Valmistavaa opetusta saavien lasten kielen oppimista tuetaan heidän tarpeensa, vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa huomioiden. Valmistava opetus toteutetaan monipuolisia työtapoja hyödyntäen pari- tai pienryhmätyöskentelynä aikuisen ohjatessa toimintaa ennalta sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Lasten tarpeet huomioiden toimintaa eriytetään ja aiemmin opittua syvennetään muun muassa kuvakirjojen, pelien ja leikkien avulla. Valmistava opetus integroidaan luontevaksi osaksi ryhmän toimintaa, jolloin myös vertaisryhmää hyödynnetään kielen oppimisessa.

Yleistä, tehostettua ja erityistä tukea saavien lasten esiopetuksen järjestelyt

Esiopettaja arvioi kunkin lapsen tuen tarpeen ja huolehtii, että lapsi saa tarvitsemansa tuen kaikissa esiopetustilanteissa. Yleensä kaikki lapset tarvitsevat yleistä tukea jollakin kehityksen osa-alueella. Tuki rakennetaan tarvittaessa muiden asiantuntijoiden avulla ja vuorovaikutuksessa huoltajan sekä lapsen kanssa. Tukimuotoina voivat olla esimerkiksi pienryhmätyöskentely, kuvien käyttö, helpotetut tehtävät, opittavan asian toisto tai toinen avustava aikuinen.

Tehostettua tukea annetaan silloin kun yleinen tuki ei riitä. Sen avulla tuetaan suunnitelmallisesti lapsen kasvua ja oppimista hänen vahvuuksiaan hyödyntäen. Tavoitteena on yksilöllistä esiopetusta eriyttämällä, toiminnan sisältöjä muuttamalla, perustaitoja harjaannuttamalla ja lapsen itsetuntoa vahvistamalla. Sovitut tukitoimet kirjataan lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan.

Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalle lapselle. Kun lapselle on tehty erityisen tuen päätös, annetaan hänelle erityisopetusta HOJKSin suunnitelman mukaisesti.

Huoltajille kerrotaan poikkeavaan koulun aloitukseen liittyvistä asioista ja kuulemismenettelyistä.

- yksilölliset tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmat kirjataan lapsikohtaisiin suunnitelmiin.
- moniammatilliseen arviointikeskusteluun osallistuvat päiväkodin johtaja, lastentarhanopettaja, kiertävä erityislastentarhanopettaja sekä tarvittaessa suomi toisena kielenä –opettaja, neuvolan terveydenhoitaja tai muu asiantuntija

Huoltajille kerrotaan poikkeavaan koulun aloitukseen liittyvistä asioista ja kuulemismenettelyistä.

- yksilölliset tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmat kirjataan lapsikohtaisiin suunnitelmiin.
- moniammatilliseen arviointikeskusteluun osallistuvat päiväkodin johtaja, varhaiskasvatuksen opettaja, kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä tarvittaessa suomi toisena kielenä –opettaja, neuvolan terveydenhoitaja tai muu asiantuntija. Inklusio-lasten oppimista seuraa veo ja on tukena koko esiopetusajan.

